

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ГОСПОДАРЮЮЧОГО СУБ'ЄКТА

Рубанов П.М., Власова І.Ю.

В умовах ринкової економіки обґрунтованість та дієвість управлінських рішень на мікро- та макrorівнях значною мірою залежить від результатів оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання, зміст якої виходить за межі обчислення окремих коефіцієнтів і передбачає вивчення комплексу показників, які відображають різні аспекти діяльності підприємства.

Ефективна діагностика суб'єкту дасть змогу не тільки оцінити об'єктивний стан обраних параметрів фінансового стану та інтерпретувати їх для формування висновків і рекомендацій з оцінки поточного фінансового стану, але й визначити перспективну позицію. Таким чином, питання науково-методологічних засад діагностики фінансового стану як найважливішого виразника фінансово-господарської діяльності господарюючих суб'єктів набувають значного наукового інтересу.

Актуальність теми дослідження обумовлена наявністю серед фахівців різних точок зору щодо визначення основних понять та теоретичних положень фінансового аналізу, порядку обчислення та групування фінансових показників, недоліків у діючих нормативно-правових актах з питань оцінювання фінансового стану вітчизняних суб'єктів господарювання; необхідністю розробки галузевих моделей оцінки фінансового стану підприємств та адаптації закордонного досвіду фінансового аналізу до вітчизняних умов господарювання, а також забезпечення менеджменту підприємства реальною інформацією про його фінансовий стан для прийняття ефективних управлінських рішень.

При проведенні оцінки фінансового стану підприємства слід вивчати значення отриманих в результаті аналізу фінансового стану показники, з точки зору відповідності їх фактичних значень нормальним для конкретного підприємства рівням, визначати фактори, що вплинули на величину показника в звітному періоді та здійснювати прогноз її величини на перспективу.

Деталізація процедурної сторони методик діагностики фінансового стану господарюючого суб'єкта зумовила здійснення різної кількості етапів з різним ступенем складності використання математичного апарату.

Визначено умови, за яких значення коефіцієнтів оцінки фінансового стану підприємств набувають реального змісту. Такими умовами є необхідність проведення порівняльного аналізу отриманих результатів розрахунків із середньогалузевими, та із значеннями відповідних показників досліджуваного підприємства в динаміці. Вважається за доцільне обчислення нормативних значень показників для підприємств різних видів економічної діяльності.

Проведене дослідження теоретичних засад оцінки фінансового стану підприємств виявило необхідність визначення оптимальної кількості показників фінансового стану підприємств за можливості врахування впливу на їх значення певних чинників.

За результатами проведеної комплексної оцінки визначено недоліки, які притаманні методикам оцінки фінансового стану, що використовуються у вітчизняній аналітичній практиці. Основними недоліками є: 1) застосування єдиних нормативних значень коефіцієнтів підприємствами всіх видів економічної діяльності; 2) неможливість достовірного обчислення більшості рекомендованих до розрахунку показників за даними фінансової звітності підприємств; 3) відсутність поглибленої класифікації рівнів фінансового стану, внаслідок чого підприємство, що має недостатню фінансову стійкість, може бути віднесено до підприємств із "задовільним" фінансовим станом.

Напрямами удосконалення методики оцінки фінансового стану має бути: 1) розробка галузевих інструкцій, які містили б механізм застосування методики з визначеними для підприємств певної галузі критичних значень; 2) перегляд складу показників з відбором таких, які можуть бути визначені зовнішніми аналітиками на основі фінансової звітності (або подання підприємствами додаткових відомостей про уточнений склад поточних активів та зобов'язань); 3) запровадження багаторівневої класифікації типів фінансової стійкості.

Практична цінність удосконаленої методики полягає у тому, що її застосування дає можливість: 1) здійснювати оцінку фінансового стану підприємств за поглибленою 4-рівневою класифікацією типів фінансової стійкості з визначенням можливостей розвитку досліджуваних підприємств; 2) ідентифікувати фактори, які обумовили визначений рівень стійкості фінансового стану; 3) визначати фінансову стійкість підприємства зовнішніми фінансовими аналітиками; 4) проводити аналіз показників одночасно за трьома різними базами порівняння.